

Malý test – príprava (Kultúra), Test (15.1)

Národ je = určité spoločenstvo ľudí. Členovia spoločnosti rozprávajú istým jazykom, majú rovnaké zvyky alebo históriu, kultúru.

Jazyk a etnicita: Jazyk nie je podmienka, že budú tvoriť národ.

Napr. Čilania, ktorí rozprávajú po španielsky, nie sú z etnického hľadiska totožní so Španielmi.

Kmeň je spoločenstvo, ktorého členovia sú príbuzení.

- § Predpokladá sa, že rani ľudia sa vyvíjali v kmeňových spoločenstvách, v rámci ktorých vzniklo kmeňové správanie, napríklad súdržnosť a jednota.

Multikultúrnosť = Je to zachovanie rozmanitosti v rámci národného štátu.

Svetové dedičstvo (prírodné a kultúrne dedičstvo na Slovensku)

Prírodné dedičstvo:

Definícia lokality prírodného dedičstva zahŕňa:

- i prírodné prvky pozostávajúce z fyzických a biologických útvarov
- i geologické a fyziografické útvary a presne vymedzené územia, ktoré zahŕňajú ohrozené druhy zvierat a rastlín výnimočnej univerzálnej hodnoty
- i prírodné náleziská presne vymedzených prírodných území výnimočnej univerzálnej hodnoty z pohľadu

Stupne ochrany:

- i Stupeň ochrany – územie SR nezaradené do vyššieho stupňa ochrany
- i Stupeň ochrany – CHKO – chránená krajinná oblasť
- i Stupeň ochrany – NP – národný park
- i Stupeň ochrany – CHA – chránený areál
- i Stupeň ochrany – PR - Prírodná rezervácia
  - PP – Prírodná pamiatka
  - NPR – národná prírodná rezervácia
  - NPP – národná prírodná pamiatka

1.stupeň

Územie SR, ktoré nie je zaradené do vyššieho stupňa ochrany.

- i V prvom stupni ochrany prírody je vymedzené:

- ı Správať sa tak, aby nedochádzalo k zbytočnému úhynu zvierat alebo poškodzovaniu prírody.
- ı Zákaz odchytu a usmrtenia živočíchov na miestach ich prirodzeného výskytu (pytliactvo).
- ı Pri výstavbe elektrického vedenia využiť také prostriedky, ktoré nebudú ohrozovať vtáctvo.
- ı Pri výstavbe vodného diela využiť také prostriedky, ktoré nebudú ohrozovať vodné živočíchy.
- ı Pri výstavbe ciest, budov využiť také prostriedky, ktoré nebudú brániť migrácii zvierat a ohrozovať ich.

2.stupeň

- ı V druhom stupni ochrany prírody je vymedzené (s výnimkou povolenia od úradu ŽP) :
  - § Zákaz vjazdu, státia... Motorovým vozidlom, záprahovým vozidlom.
  - § Zákaz likvidácie trvalých trávnych porastov
  - § Zákaz umiestnenia informačných a reklamných tabúl
  - § Zákaz samovoľného budovania trás (cyklistických, turistických)
  - § Zákaz organizovania verejných podujatí
  - § Zákaz použitia ohňostroja
  - § Zákaz použitia hlasnej hudby...

CHKO Biele Karpaty, CHKO Strážovské vrchy, CHKO Horná Orava

3. stupeň

- ı V treťom stupni ochrany prírody je vymedzené (s výnimkou povolenia od úradu ŽP) :
- ı Zákaz pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo cyklotrasy.
- ı Zákaz táboriť, stanovať, bivakovať, jazdiť na koni, zakladať oheň, lyžovať, vykonávať horolezecký výstup, skialpinizmus.
- ı Zákaz rozširovať nepôvodné druhy, zbierať rastliny, vrátane plodov.

NP Tanap, Pienap, NP Nízke Tatry, NP Malá Fatra, NP Muránska Planina, NP Poloniny, NP Veľká Fatra, NP Slovenský Raj, NP Sl.Kras,

4.stupeň

i V štvrtom stupni ochrany prírody je vymedzené (s výnimkou povolenia od úradu ŽP) :

- § Zákaz zbierať nerasty...
- § Zákaz oplocovať pozemok.
- § Zákaz vykonávať geologické práce.
- § Zákaz voľne pustiť psa.
- § Zákaz pásť hospodárske zvieratá.

CHA Knola , CHA Vodná nádrž Petrova Ves , CHA Hrádocké arborétum ,CHA Park Janka Kráľa

5.stupeň

i V piatom stupni ochrany prírody je vymedzené :

- § Zákaz meniť stav mokrade .
- § Zákaz rušiť ticho a pokoj.
- § Zákaz zriadiť poľovnícky revír a rybársky revír.
- § Zákaz chytať, usmrtiť, loviť.

Prírodné rezervácie, prírodné pamiatky, národné prírodné rezervácie, národné prírodné pamiatky

Manínska Tiesňava, Devínka Kobyla, Badínsky prales, Jaskyne (Domic, Belianska...)

Kultúrne dedičstvo

- i Definícia lokality kultúrneho dedičstva zahŕňa:
- i monumenty: architektonické diela, diela monumentálnych skulptúr a malieb, archeologické nálezy, nápisy, jaskynné obydlia a kombinácie prvkov, ktoré sú výnimočnou univerzálnou hodnotou z pohľadu histórie, umenia, alebo vedy;
- i skupiny budov: skupiny samostatných alebo spojených budov ktoré, kvôli ich architektúre, homogenite alebo miestu v krajine majú výnimočnú univerzálnu hodnotu z pohľadu histórie, umenia, alebo vedy;
- i náleziská: diela človeka, alebo kombinácia prírodných a ľudských diel a miesta vrátane archeologických nálezisk, ktoré majú výnimočnú univerzálnu hodnotu z historického, estetického, etnologického alebo antropologického hľadiska.
- i Najšť zoznam pamiatok kultúrneho dedičstva.

